

BIBLIOTEK FÖR BARNENS BÄSTA

– EN STRATEGISK BIBLIOTEKSPLAN FÖR ÖRNSKÖLDSVIKS KOMMUN 2009-2012

BARNEN ÄR VÅR FRAMTID

År 2015 skall Örnsköldsvik vara en kommun i världsklass – att leva i, att arbeta i och att besöka. En av förutsättningarna för detta är en god och hållbar livsmiljö där barnens bästa kommer främst. Särskild uppmärksamhet ägnas åt barn och ungdomar under både skoltid och fritid. En dynamisk och levande kommun innefattar ett rikt kulturutbud där biblioteken är en grundpelare.

framtid

BARNES LÄSFÖRSTÅELSE OCH LÄSUPPLEVELSER är förutsättningar för framgångsrikt lärande i skolan och i senare utbildning. För den vuxne är läsförståelse och informationskompetens en förutsättning för ett aktivt medborgarskap i ett demokratiskt samhälle. Biblioteken erbjuder verktygen; kunnig och serviceinriktad personal, ett varierat mediebestånd och Internet – gratis för alla.

för barn & vuxna

BIBLIOTEKSLAGEN ÄR DET ÖVERGRIPANDE STYRDOKUMENTET i biblioteksplanarbetet. Lagen stadgar att kommuner och landsting skall anta planer för biblioteksverksamheterna liksom att bibliotek och bibliotekshuvudmän inom det allmänna biblioteksväsendet skall samverka.

lagen

ANDRA STYRANDE DOKUMENT som biblioteksverksamheten stödjer sig på:

- Unescos folkbiblioteksmanifest – en internationell deklaration om människors rätt till goda bibliotek.
- Barnkonventionen

rättigheter

KULTURGARANTIN är ett viktigt instrument för att utveckla samarbetet mellan förvaltningarna. Barn och ungdomar i Örnsköldsviks kommun utmanas att erövra kulturens olika språk i ett livslångt lärande.

kulturgaranti

ÖRNSKÖLDSVIKS KOMMUNS BIBLIOTEKSPLAN 2009-2012 ger en bild av kommunens samlade biblioteksresurser. Planen är kommunövergripande och anger vilken roll och funktion biblioteken skall ha för att kommunen skall nå sina övergripande mål. Folkbiblioteken och skolbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar under både skoltid och fritid. Andra prioriterade målgrupper är människor med funktionsnedsättning och personer med annat förstaspråk än svenska. Målet är att ge god biblioteksservice åt alla kommuninvånare

biblioteksplan

PLANEN OMFATTAR BÅDE FOLK- OCH SKOLBIBLIOTEKEN och är ett politiskt, av kommunfullmäktige beslutat styrdokument. Revidering av biblioteksplanen görs vid periodens slut. Biblioteksplanen ligger till grund för årliga verksamhetsplaner.

styrning

NULÄGE

Kultur och fritidsförvaltningen ansvarar för: Arkenbiblioteket och biblioteken i serviceorterna Bjästa, Bredbyn, Björna och Husum samt ytterligare tre bibliotek med begränsat öppethållande i ytterområdena: Skorped, Solberg och Trehörningsjö.

Barn- och utbildningsförvaltningen ansvarar för:

Boklådan i Själevad, som också ger stöd och service åt skolorna
Parkbiblioteket, som också är ett gymnasiebibliotek

öppet för alla

ARKENBIBLIOTEKET är en central resurs för hela organisationen och har ett övergripande ansvar för medieförsörjning och bibliotekens utveckling. Det har också andra uppgifter som biblioteksservice till människor med funktionsnedsättning och ansvar för kommunens konsumentvägledning. Uppdraget för biblioteken är i hög grad riktat mot barn och unga.

Arken

BIBLIOTEKET PÅ INTERNET

Förutom de fysiska biblioteken finns också biblioteket på webben med tjänster tillgängliga 24 timmar om dygnet. Webbiblioteket är den största "filialen". Var tredje besökare på biblioteken i Örnsköldsvik kommer den vägen.

nya tider

SKOLBIBLIOTEKEN

Skolbiblioteken vänder sig främst till elever och lärare. Det finns bibliotek eller boksamlingar med varierande kvalitet på alla skolor. Boklådan är en gemensam resurs och mediecentral för skolorna.

Gymnasiebibliotek – bemannade bibliotek finns på Nola- och Parkskolan

skola

ANDRA BIBLIOTEK

Universitetsbibliotek – beläget i anslutning till Arkenbiblioteket och samlokaliserat med Lärcentrum

Sjukhusbibliotek – avsett för patienter och personal

Alla bibliotekstyperna samverkar kring gemensam bibliotekskatalog och medieförsörjning till kommunmedborgarna.

samverkan

MEDBORGARPERSPEKTIVET ska genomsyra bibliotekets verksamhet, som ska bygga på ett väl utvecklat huvudbibliotek och webbibliotek. Utanför centralorten ska det finnas bibliotek på serviceorterna Bjästa, Björna, Bredbyn och Husum. Biblioteken ska samverka med andra aktörer för att skapa bättre levnadsvillkor och utvecklingsmöjligheter för barn och unga inom upptagningsområdet. Det finns behov av ytterligare service i de stora områden som ej täcks in av bibliotek. Denna service bör vara mobil och flexibel och riktad främst mot barn och äldre. En sådan service bör anordnas i samverkan främst med Barn- och utbildningsförvaltningen, men även tillsammans med andra kommunala instanser och andra serviceorgan. Personalens kompetens och pedagogiska arbetssätt är avgörande för en god biblioteksservice nu och i framtiden.

utveckling

I ETT SAMHÄLLE DÄR MÅNGA MÄNNISKOR STÅR UTANFÖR arbetsmarknad och sociala sammanhang blir bibliotekets roll som öppen mötesplats – frizon – allt viktigare. Det blir det tredje rummet förutom hem och arbetsplats, där paus i vardagen och det informella lärandet ges utrymme. Bibliotekets roll som socialt utjämnande faktor kan inte nog understrykas.

rum 3

BIBLIOTEKET SKA VARA TILLGÄNGLIGT på flera sätt: som fysiskt rum, som virtuellt bibliotek och genom ett gott bemötande. På dessa tre områden måste biblioteken koncentrera och utveckla sin verksamhet. Satsning på de yngre barnen och deras föräldrar för att skapa läsglada barn är den viktigaste uppgiften.

tillgänglighet

DET FINNS STOR SAMSTÄMMIGHET MELLAN KULTUR OCH SKOLA kring vad som krävs för att berika barnens språkvärld. Att samarbeta utifrån ett vidgat språkbegrepp kräver att kultur- och skolfolk ser med nya ögon på hur man kan utveckla samarbetsformer och bidra till spännande möten. Bibliotek & språkrum för barnens bästa.

språket lyfter

FÖRÄNDRINGAR OCH UTMANINGAR

Biblioteken är en aktiv del av samhället. Olika faktorer och förändringar i omvärlden påverkar och gör att verksamheterna måste anpassas på olika sätt.

förändringar

OMVÄRLDSFAKTORER påverkar biblioteksverksamheten i Örnsköldsvik:

Befolkningsförändringar inom kommunen

Behov av biblioteksservice i områden som saknar bibliotek

Sociala och kunskapsmässiga klyftor – utbildningsnivån i Örnsköldsviks kommun ligger under riksgenomsnittet

Ändrade fritids- och medievanor ställer högre krav på bibliotekens utbud

Minskade ekonomiska ramar för kommun och landsting

Lågkonjunktur och arbetslöshet

Den digitala utvecklingen där Internet ofta är den enda kommunikationsvägen till många tjänster

Demokrati – att kunna delta i och ta del av samhällsutvecklingen

Mångkulturellt samhälle med nya språk- och kulturmönster

Folkhälsa – många mår dåligt och riskerar att hamna i socialt utanförskap

utmaningar

FÖR ATT MÖTA DESSA UTMANINGAR KRÄVS

- flexibla lösningar för biblioteksverksamheten
- väcka och stödja barns läslust
- utveckla det virtuella biblioteket
- utveckla mötesplatser där biblioteken är kravlösa platser öppna för alla
- fokus på folkhälsa, paus i vardagen, känsla av sammanhang
- marknadsföring

lösningar

UTVECKLING – EXPERIMENT

Har vi bibliotek för alla? Utifrån nuläget kan vi se att det inte riktigt är så. För att möta framförallt barnens och de ungas behov krävs utveckling av såväl form som innehåll – en vidgad biblioteksidé. Samverkan mellan Barn- och utbildningsförvaltningen och Kultur- och fritidsförvaltningen är en grundförutsättning för utvecklingsarbetet. Syftet är att genom utveckling och experiment hitta nya arbetsformer som på sikt kan bli en del av basverksamheten.

eftertanke

UTVECKLING FÖRUTSÄTTER SAMVERKAN I NYA FORMER. Några områden kan vara:

- lärum, språkmiljöer, minibibliotek
- bokpåsar
- distributionsformer
- flexibla lösningar
- kulturmöten/kulturråd
- stöd, fortbildning, inspiration till pedagoger
- virtuella barnbiblioteket – interaktivitet
- metodutveckling
- former för föräldrastöd

- användarfokuserad verksamhet där lokaler, media, tjänster och webb ska anpassas efter användarnas behov och önskemål
- ge barn och ungdomar möjlighet till reellt inflytande
- stöd för urval och inköp av litteratur till biblioteken
- utveckla/lyfta förmedlarrollen – det viktigaste instrumentet för att barnen ska upptäcka läsglädje och utveckla språket

tänka nytt

BIBLIOTEKEN SKA:

- samarbeta med andra aktörer som arbetar med barn och unga för att skapa språkutvecklande miljöer; BVC, förskolor och skolor, kultur- och fritidsgrårdar, kulturinspiratörer och kultur- och läslustombud inom kommunen
- låta barn- och ungdomsperspektivet genomsyra såväl fördelning av resurser och verksamhetsutbud som lokalernas utformning
- tillhandahålla ny teknik och nya medieformer för barn och unga såväl som för övriga medborgare
- väga in barnperspektivet vid förändringar och beslut som rör barn och unga i enlighet med barn- och ungdomspolitiska programmet

inriktning

UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING:

Kultur- och fritidsförvaltningens biblioteksavdelning: årlig kundundersökning, nyckeltalsredovisning tertial och bokslut, riktade uppföljningar i frågor som Kultur- och fritidsnämnden vill följa.

Skolbiblioteken: uppföljning ska ingå i respektive skolas kvalitetsredovisning. Varje högstadieskola bör ha ett bemannat bibliotek.

Vid de integrerade folk- och skolbiblioteken ska de bägge huvudmännen samverka kring resursfördelning och verksamhetsplanering. En överenskommelse om hur och kring vad samverkan sker görs årligen.

uppföljning